

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben: I kor. Egy óra . . . I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felelős szerkesztő:

HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Petőfi halála.

Debreczen, július 30.

Megnyílnak a völgyben a kerti virágok, zöldel a nyárfa az ablak előtt — és a téli világot még nem látja senki, a bérci tetőt még nem takarja hó. Sőt a természet még most van abban a gyönyörű pezsgésben, melytől minden sziv megtelik, az élet, az ifjúság magasztos szeretetével, most van a nagy kivirágzás, amelyben megszünesedik a lélek, megtermékenyül az agy. És ebben a pezsgésben, ebben a virágzásban egyszerre eszünkbe jut egy szomorú dátum, az a dátum, a melyet emlékeztetéssé tesz a nemzet, sőt a kultúremberiség egyik legnagyobb vesztesége: *Petőfi halála*. És a főlebresztett kegyelet most is megragadja az alkalmat, hogy az emlékezés pásztortüzei mellé idézze a halottat, aki még nem is halt meg, de egyforma eleven-séggel él a nemzet nyelvében és lelkében. Mert a régi üres banalitás, hogy a halott él, menten tartalmassá és kellemes csengésűvé válik, ha *Petőfi* alkalmazták.

Még nyílnak a völgyben a kerti

virágok, a *Petőfi* színes, lángoló, dalai. És a völgyben nyár van, gabonát érlelő, meleg nyár, virágokat fejlesztő napsugár. S — minden természeti törvénnyel ellenkezően — nem azért nyílnak azok a virágok, mert nyár van, hanem azért van nyár, mert azok a virágok nyílnak. Van magyar költészet, mert *Petőfi* is lesz mindig.

És a kegyelet, amely most is eljár Segesvárra, hogy megkeresse őt, aki ott esett el, a harc mezején, a kegyelet most sem fog halottat találni, akinek sírjára virágokat illik szórni és nem azért nem fog találni, mert a költő haló porainak nem vetettünk ágyat, hanem azért, mert az a költő él és dalol, küzd és győz, szeret és őt is szeretik. A kétkedő, a gyöngö ma is az ő dalaiból tanul meg bizni és akarni, a szerelmes ma is az ő szavaival vall szerelmet, a hazafiú bánit és kétségbeesés az ő tüzes szavaiból font ostonnal korbácsolja a keserűséget, amely még ma is mer kételkedni a magyarok istenében. Az a kegyelet, az az emlékezés, amely minden nagy férfiu halálának napjából egy-egy nemzeti halottak napját csinál, itt, ahogy

mondani szokták, nem lel termelő talajra, *Petőfi*nek aincs szüksége sem gyertyára, sem koszorúra, sem az érdemeit, munkája eredményeit méltató halotti beszédre.

Az ő érdemei még nem avultak a méltató megemlékezésig, az ő munkájának eredményei napról-napra gyarapodnak, azok még nem összegezhettek.

Julius végén tehát, amikor még ugyancsak nyílnak a völgyben a kerti virágok, nem azt a halált kell megünnepelnünk, amely őt tőlünk elragadta, hanem azt az életet, amely diadalmaskodni tudott azon a halálon. Nem a halál ünnepe ez a forró júliusi nap, hanem a halhatatlanságé, ne a mulandóság szomorú akkordja csendüljön meg hát ilyenkor bennünk, hanem az örökkévalóság diadalmas szimfóniája. És harsogó erővel csendüljön meg, hogy azok, akik szomorú lemondással citálják az új költészet egyik legragyogóbb talentumának kétségbeesett szavait: „E föld a lelkek temetője“, hogy azok is lássák és higgyék, hogy ez a föld sem a lélek koporsója, hanem inkább bölcsője,

Petőfi életéből. *)

*

Petőfi első debreczeni éjszakája.

Hutyrai Ferenc debreczeni polgár beszélt el az alábbi mulatságos kis történetet

Midőn *Petőfi* Pápáról Debreczenbe jött, mielőtt rendes szállásra akadt, egyetlen ismerősénél és barátjánál: *Pákh Albert*nél talált barátságos fogadásra. *Pákh* készséggel osztotta meg szerény lakását *Petőfi*vel, ki jól érezte magát barátja társaságában. Egy este éppen lefeküdni készültek, mikor *Pákh*, aki az ablaknál állott, bosszusan felkiáltott:

— No, az éjszaka nem hunylik be a szemünket!

— Hogy érted ezt? — csodálkozott a költő.

— Világos. Nézz oda arra a fiatalemberre, most tér át erre az oldalra; az *Hutyrai Ferenc* gazdasági gyakornok Vámpércesen. Ha bejön a városba, engem szerencsétlen mindig éjszakára, ami ugyan

*) A *Petőfi*-könyvtár első kötetéből: *Kéry Gyula Friss nyomón* című könyvéből.

nem volna baj, mert szívesen látom, de oly rémségesen horkol, hogy attól emberfia egy pillanatra el nem alhatik.

Kopogtattak.

A kellemetlen vendég lépett be s minden bevezetés nélkül jelentette:

— Ma nálad alszom, öreg. Ugye nem haragszol?

— Ugyan kérlek — mentegetődzött *Pákh*, de arcáról leritt a bosszankodás.

Petőfi egy darabig szólanul ült *Pákh* és *Hutyrai* között. Látszott rajta, hogy valami gondolkodik. Egyszerre félrehívta barátját s röviden sugott neki valamit, aztán néhány percre távozott

— Érdekes ember, jegyezte meg *Petőfi*ről.

-- Lángész — lelkesedett *Pákh* — s mint minden zseni, végtelenül különös.

— Az látszik is rajta — vetette közbe *Hutyrai*.

— Lobbanékony, ingerlékenysége pedig nem ismer hátart. Emlékszem, pápai diákkoromban nálam háltegyyszer és lakótársam ugyancsak megjárta vele. A fiúnak ugyanis meg volt az a rossz szokása, hogy alvás közben egy kicsit hortyogott. *Petőfi*t nagyon izgatta a dolog, s egypárszor fel-

rázta álmából a fiút, mikor pedig ez újra horkolni kezdett, fékezhetetlen haragjában rávetette magát és fojtogatni kezdte. Szerencsére fölébredtem s kiszabadítottam kezei közül a szoruló társamat.

Hutyrai az elbeszélés alatt egyre kellemetlenebbül érezte magát, s lefekvéskor oly izgatott volt, hogy *Pákh* és *Petőfi* alig tudták megőrizni komolyságukat.

A két jóbarát egész éjjel kitünően aludt, csak *Hutyrai* forgolódott izgatottan ágyában. Reggel kimerülve sugta oda *Pákh*nak:

— Barátom, be sem hunytam a szememet. Féltem a te vendégedtől.

Pákh nem tudta tovább tartani komolyságát. Kaczagva világosította föl *Hutyrait*, hogy az egész dolog csak csel volt, mellyel éjszakai nyugodalmukat akarták biztosítani.

Petőfi mint fiatal férj.

Szeptember első napjaiban egy este éppen vacsoránál ült *Teleki Sándor* titkárával, *Harayval*, midőn egyszer csak betoppan *Petőfi*. Nem várták, mert rendszeren tudatni szokta jövetelét s így annál kedvesebb volt a meglepetés. Leült az asztal

HARABÉCZY FÉST. MOS. TISZTÍT
DEBRECZEN, SZÉCHENYI-UTCA 42.

amely azt a lelket édes mámorokba ringatja, csillogó kincsekkel ruházta föl. Igen, ha paradoxonnak is tetszik, az ismeretlen segesvári sir felől az élet illata árad, biztató vigasztalásul azoknak, akik már nem tudnak gyönyörködni a telentum virágzásában és nem mernek hinni a költészet erejében.

K.

A választói reform csődje.

Leleplezések Andrassy tervezetéről.

Tiszta függetlenségi kabinet.

A választási reformról szóló tegnapi híradásunkat most már a kormányhoz közel álló lapok is megerősítik és nyilvánosságra hozzák. E szerint Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a 48-as programját akarja keresztülvinni a koronánál s meg akarja csinálni a választói jognak a magyarul írás és olvasás feltételéhez való kötését. De megerősítik azt a hírlunket is, hogy a választói jog nem lesz titkos, de községenként való sem, mert a miniszter a törvényhatóságokra akarja bízni a kisebb választói körzetek megállapítását. Ezek majd gondoskodnak arról, hogy minél változatlanabban megmaradjon a régi rendszer. Így indulnak az általános választói jog felé.

A választási reform alapfeltételei.

Egy, a kormányhoz közelálló fővárosi lap mai számában azt írja, hogy „indiszkréciónélkül” a következőket közölheti a választási reformból:

A törvénytervezet meg van szövegezve, Andrassy a királyllyal már több ízben megbeszélte a választási reform elveit, de a javaslat az előzetes királyi szankciót még nem nyerte meg.

hoz, de csak úgy félvillára evett s nagyon szótalan volt. Szokatlan komolyságáról mindjárt észrevette Teleki, hogy valami nyomja a szívet. Vacsora után félrehívja a házigazdát s azt mondja neki:

- Beszédem van veled négy szemközt. Teleki bevezette a szomszéd szobába.
- Druszám, — kezdé Petőfi — nagy kéréssem van hozzád.
- Ki vele, állunk elébe.
- Szeretném a mézesheteket nálad, Koltón tölteni.
- Hát ki mondja, hogy ne töltsd?
- De ez nem elég. Eredj el te is hazulról. Egyedül akarok lenni, ne lássa senki boldogságomat.
- Lehet, ugyis szüleimhez szándékozom menni, nagy örömet szeresz nekik, hogy elküldesz. Mikor menjek?
- Majd megírom a napját; de há, még ez sem elég. Küldj el mindenkit a háztól!
- Az istállókból is?
- Nem, csak a háztól.
- Szívesen; a szakács marad a feleségével, mert asszony nélkül nem hagyom feleségedet s ennetek is csak kell, mert turbékolásból nem éltek meg.
- Köszönöm!

A törvényjavaslat eddigi terve szerint a plurális szavazati jog formáját fogadta el a miniszter. Ez ellen magában a 48-as pártban is sok hang emelkedett és ma még nincsen kizárva annak lehetősége, hogy a belügyminiszter respektálja a parlamenti többségnek, a 48-as pártnak aggodalmait és talán keresztülviheti a koronánál a 48-as párt ama hivatalos programját, hogy a választói jogosultság bizonyos határidő elteltével az állam nyelvének írásban és olvasásban való bírásához köttessék, ami által el volna érhető az, hogy a plurális választói jog elve elejtessék.

Az eddigi terv szerint a választói jog gyakorlása nem lenne titkos — Ami pedig a községenként való választást illeti, ezt a miniszter igen szerencsésen oldja meg, amennyiben a törvényhatóságokra akarja ráruházni, hogy a kisebb választói körzeteket ők állapítsák meg. A községenként való választás elvét ugyanis a szó szerinti értelemben Magyarországon lehetetlen végrehajtani, mert nagy számmal vannak oly kis községek, amelyekbe lehetetlen kiküldeni a választásokat vezető apparátust.

Hozzáteszi az omlított lap, hogy az, általános titkos választói jog, úgy a mint azt a darabont kormány hirdette és amint azt a király eleinte a koalíciótól követelte, vagy amint az Ausztriában megvalósítottatott, — Magyarországon tulajdonképpen senkinek sem kell.

Kormánybukás és Kossuth kabinet.

A „Telegraful Roman”, a nagyszombeni metropolita hivatalos lapja, legutóbbi számában azt újságolja, hogy a legautentikusabb forrásból tudja, hogy a király semmi körülmények között se hajlandó hozzájárulni Andrassy választói reformjához. A király az általános, egyenlő és titkos választójog megvalósítását követeli és Andrassy pluriális rendszerű törvénytervezetét már harmadizben utasította vissza.

Pár nap alatt üres volt a költői ház, csak a szakács és szakácsné várták a Petőfi-párt.

Október 14-iki kelettel azt írja a költő Kerényi Frigyesnek:

„— néhány nap múlva indulunk Pest felé, itt hagyjuk Koltót, az örökké kedves emlékü Koltót, hol oly édes heteket töltünk, amilyen boldogságot halandó álmodni és elbírnai csak képes.”

Petőfi és a sátán.

Petőfi és Jókai egyik közös barátja feleségének fia született, akinek keresztapául meghitták a két poétát.

A keresztelő napján meg is jelentek a megszorodott családnál s elmentek a gyerekekkel meg a bábával a templomba.

A keresztelő pap odaszólította őket a keresztelő medencéhez. Csak akkor szepent meg Petőfi, mikor azt mondták neki, hogy vegye kezébe a felavatandó ifjú honpolgárt. Ezt ő még nem próbálta soha. Illet a kezébe a pólyás csecsemő rettenteképen. Amellett szepegett szörnyen, hátha sirni kezd a baba, vagy pedig eltalálja ejteni.

Aztán felszóltatták, hogy térdét meghajtva az oltár számolya előtt, mondjon

totta vissza. — A nevezett lap hozzászentesi, hogy Andrassy állása ennél fogva megrendült és hogy a belügyminiszter még egy utolsó kísérletet fog tenni a királynál, hogy javaslatához az előzetes szankciót kieszközölje. Ez azonban most se fog neki sikerülni, mert a király ragaszkodik a paktum ama pontjához, hogy a választói reform nem lehet szűkebb keretű a Kr. Istóffy tervezeténél. Andrassy erre le fog mondani, mire az egész Wekerle kormány demisszionál és a király Kossuth Ferenczet fogja megbízni egy tisztán függetlenségi kabinet megalakításával.

A szociálisták ostroma.

A szociáldemokrata párt teljes erővel indítja meg az ostromot a készülő választói törvényjavaslat ellen. Hivatalos lapjában fölhívást intéz több nyilvános gyűlés tartására, amelynek idejét a jövő hó 3-ára tűzi ki. A gyűlés helyét csak holnap hozza köztudomásra.

A városháza „diszterme.”

Rozoga a karzat, piszkosak a falak.

Új költségek a tatarozásra.

Az öreg rozoga debreczeni városházáról sok szó esik. Nem felel meg a követelményeknek, szűk, nem modernnek, piszkosak a hivatali helyiségek. Sőt például a városi végrehajtók hivatali helyiségébe csak életveszélyes kísérletek után lehet bejutni, ha meg bejutott az ember s megkönnyebbülten törli le homlokáról az izzadságot, nem tud megállani a „teremben”, csak lehajtott fővel.

Ma új, illetőleg már néhány hónapja tudott dologról tárgyalt Debreczen város tanácsa: hogy veszélyesek a közgyűlési terem karzatai.

A dolog úgy áll, hogy Végh Gyula rendőrfőkapitány már régebben előterjesztést tett a tanácsnál az iránt, hogy a közgyűlési terem karzatát bontsák le,

el a gyermekért egy Miatyánkot. Azt elimádkozta szépen. Ekkor a főtisztelendő ur a szertartás szerinti három kérdést intézte a csecsemőhöz:

— Ellent mondasz-e a sátánnak és az ő incselkedéseinek?

A baba meglökte Petőfit, hogy feleljen rá. Csak „igent”-t kellett rá mondania. Ehelyett azt felelte:

— Nem.

— Dehogynem, — suttozta a baba, megrántva a kabátját.

— Igen, igen! — sietett azután a fiatal keresztapa helyrehozni a tévedést s oly zavarba jött emiatt, hogy saját nevét is alig tudta azután megmondani a papnak.

— De ugyan, hogy tudtad azt felelni, hogy nem mondasz ellent az ördögnek? — kérdezte tőle Jókai, amint hazafelé igyekeztek.

— Tudod, — felelte Petőfi, — én csak annyit hallottam, hogy a sántáról van szó s ilyen nagy urral nem szeretek semmiféle kollízióba jönni.

De nem is hitta azután Petőfit senki többé komának, ha jóbarátságban akart maradni vele.

mert az semmiképpen sem felel meg a közbiztonság követelményeinek. A karzat vastartója ugyanis annyira meglazult, hogy míg ezelőtt 50-60 ember foglalhatta helyét rajta s hallgathatta onnan a közgyűlés lefolyását, most mindössze husz embert engedhetnek fel.

A tanács mai ülésén tárgyalta a főkapitány előterjesztését és úgy határozott, hogy Aczél Géza főmérnöknek kiadja az ügyet javaslatlétel végett a karzat restaurálására, esetleg új karzatok építésére.

Egyéb bajok is vannak most a közgyűlési teremmel, ami újabb 2600 korona költséget okoz a városnak. Ugyanis berendezték a termet villanyvilágításra és a munkaközben annyira bekaparták és összepiszkolták a falakat, hogy újra kell festetni a termet. A tanács erre a célra 2600 koronát szavazott meg. A közgyűlési termet Thieszen Artur debreceni festő fogja kifesteni.

Fegyverrel Szerbia ellen.

A hetedik hadtest mozgósítása.

Rendelet a debreczeni ezredekhez.

Újabb hír megerősíti azt a katonai szenzációt, hogy a *hetedik hadtest mozgósítása küszöbön áll*. Közlöttük néhány nap előtt a hirt egy temesvári lap értesülése nyomán. Most ismét más helyről ezeket jelentik:

Föltétlenül megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a hetedik hadtest tényleg kapott mozgósítási parancsot. Csakhogy a parancs nem a törökországi események miatt történt, hanem más miatt. A hetedik hadtesthez érkezett mozgósítási parancsban az *Sz. betű* jelöli az irányt, amely felé a mozgósítás történik. A hadvezetőség ugyanis csak *betűvel* jelöli meg az országot, amellyel esetleg fegyveres konfliktusba kerekedik a monarchia. Az *Sz. betű* pedig *Szerbiát* jelenti. A *mozgósítás tehát demonstráció Szerbia ellen*.

Kissé hihetetlenül hangzik ez a híradás, de ha az utóbbi eseményeket figyelemmel regisztráljuk, kénytelenek vagyunk elismerni azt, hogy a Szerbia elleni mozgósítás jogosult. Még a tavasszal kezdett a nagy szerbpropaganda működni s ennek a mozgalomnak Szerbia volt a szítója. Szerbiából indult ki a tulajdonképpeni mozgalom és ott is futnak össze annak a száalai. A propaganda a megszállott tartományokban: Boszniában és Hercegovinában talált a legjobb talajra s hogy milyen féktelenül tomboltak ott annak hullámai, bizonyítéka az a politikai monstreppör, amelynek nyolc áldozatát a napokban szállították az aradi vár börtönébe.

Szerbia és a monarchia között különben már régen feszült viszony van. Ez a feszültség a királygyilkosságtól kezdve dotálódik s a vámháború még fokozta. Még feszültebb lett a viszony most nemrégiben, amikor Péter király megakart látogatni Ferencz Józsefet, de — mint jelentették — a király nem volt hajlandó fogadni a szerb uralkodót. Mindezek a körülmények hozzájárulnak ahhoz, hogy a Szer-

biahoz legközelebb fekvő hadtest elkészülve várja azt, hogy a demonstráció Szerbia ellen megnyilatkozzék.

Hogy a hetedik hadtest mozgósítása nem nyári szenzáció, hanem komoly alappal bír, arra nézve újabb bizonyíték van. Megbízható és beavatott forrásból ugyanis arról értesülünk, hogy a hadügyminiszter bizalmas rendeletet intézett a hetedik hadtesthez, amelyben *megtiltja, hogy a hadtest tisztjei szabadságidejüket Szerbiában töltsék*. Ez a rendelet eltiltja tehát a tiszteket attól, hogy a szabadságjukra Szerbiát keressék fel. Eddig ugyanis számos közshadseregbeli tiszt tett nyári vakációja alkalmából turista-kirándulást Szerbiába.

A mozgósító parancsban levő *Sz. betű* tehát komoly jele annak, hogy a monarchia és Szerbia között nem a legbarátságosabb a viszony, ami kitünik abból a rendeletről is, amely a tiszteket eltiltja Szerbiától.

A hadügyminiszter rendelete a temesvári hadtestparancsnokságtól tegnap állítólag megérkezett a Debreczenben állomásozó ezredek parancsnokságaihoz.

Leszurta a feleségét.

Vér egy hatos miatt.

Egy debreczeni iparos merénylete.

Véres merényletet követett el ma délelőtt egy debreczeni iparosember saját felesége ellen. *Egy hatalmas késsel beleszurta az oldalába*, csupán csak azért, mert ez tőle egy hatost kért.

A véres családi dráma színhelye a Halköz 2. szám alatt levő üzlethelyiség volt. Itt van ugyanis *Szentimrei Károly* kőszőrüsmesternek az üzlete. Délelőtt úgy tíz óra tájban megjelent a műhelyben *Szentimreiné* és férjétől egy hatost kért. A férj azonban nem teljesítette felesége kívánságát, hanem gorombán rászólt. Ebből perpatvar támadt, amelynek az lett a szomorú vége, hogy a felindult férj a kezében levő késsel *beleszurta a felesége jobb oldalába*. A szurás következtében patakszíni kezdett a vér az asszony testéből és a szerencsétlen nő ájultan rogyott a műhely kövezetére.

A férj csak ekkor rémült meg megdöbbenéssel és rögtön telefonált a mentőkért, akik az asszonyt, miután sebet bekötözték, bevitték a kórházba.

A kórház gondnoksága értesítette az esetről a rendőrséget, amely a merényletű férj ellen nyomban megindította a büntető eljárást. *Mile Pál* rendőrfogalmazó előállította a férjet és vallomását jegyzőkönyvbe vette. *Szentimreit* egyelőre szabadon bocsájtották.

SZÍNHÁZ

Cabaret az Angol királynő kertjében. Elsőrangú művezetben lesz része a debreczeni közönségnek szombaton, vasárnap, hétfőn és kedden, augusztus 1., 2., 3. és 4. én. A Jarden de Paris, a Bonbonniere és a Modern színház tagjai közül jönnek le, hogy s. órákozassák a nyári Debreczent. *Balogh Böske*, a Jarden de Paris és a Budapesti Bonbonniere tagja, kiváló erő, bájos megjelenése és előadó művészete által ma egyike a legnépsze-

rűbb primadonnáknak a fővárosba. *Abaffy Margit*, a Király-színház fiatal, tehetséges tagja kupléival és táncával mindenütt feltűnést keltett. A conferrancier szerepét *Máhr Nándor*, a volt milliomos végzi. *Máhr Nándor* Keleti Juliska férje volt; neve ismeretes az egész országban. Milliókkal rendelkezett és miután feleségével, mindent elköltöttek, most a cabaret-művészetnek hódol. A többi tagok közül a *Horváth-párt* jól ismerjük. Ők is teljesen új műsorral fognak szerepelni. *Simay István*, a Modern és a Király színház tagja, fiatal, tehetséges erő, aki most mutatkozik be először a debreczeni közönségnek. Hétfőn és kedden elsőrangú vendégszereplés lesz. Az estély 9 órakor kezdődik. Belépő-díj 3 és 2 korona.

Szenzációs letartóztatás Nyiregyházán.

Egy előkelő cég bukása.

A debreczeni rendőrség sikere.

A debreczeni rendőrség ma délelőtt egy nyiregyházai kereskedő bünyös manipulációjáról rántotta le a leplet. A bünyös kereskedő, aki a szomszéd város urti társadalmi életében jelentős szerepet játszott, a többnyire hitelbe vásárolt kereskedelmi cikket ide importálta Debreczenbe és itt aztán rajtuk potom áron tuladott. Az érdekes bűnügy részletei egyébként ezek:

Pár héttel ezelőtt történt, hogy Nyiregyházán, a látszólag jó vagyoni viszonyok között élő *Horányi Lajos* cég hirtelen csődbe jutott, ami érthető feltűnést és némi izgatottságot okozott Nyiregyházán. Két okból fogadták Nyiregyházán meglepetéssel a Horányi cég bukását. Az egyik az, hogy az egyébként rendkívül nyájias, jól öltözködő embert mindenki szerette a városban s így a legelőkelőbb házak ajtaja is nyitva voltak előtte, a másik ok pedig az, hogy az egész város jó vagyoni helyzetben hitte a céget.

A csőd elrendelése után kezdtek ugyan suttogni ezt is, azt is, a váratlan jött anyagi romlás okául, de a nyiregyházai rendőrségnek a suttogásokból, a mende-mondákban nem sikerült semmi bizonyosat megállapítania. A nyiregyházai rendőrség helyett azonban a debreczeni rendőrség rájött a rejtély nyitjára. A csőd elrendelése után ugyanis a debreczeni rendőrség egyik ügyes detektívjének sikerült kikutatnia, hogy az egyik debreczeni gyűjtő-raktárban olcsó kereskedelmi cikkek eladó, amelyeket a nemrégiben megalakult *Horányi Lajos* cég bocsájtott piacra, egy megbízottja által.

A debreczeni rendőrség természetesen nyomban ott termett és a gyanús árukat *lefoglalta*, majd a királyi ügyészség intézkedésére bünyői zárlatot foganatosított a portékára. A debreczeni rendőrség a vizsgálat eredményét közölte a nyiregyházai törvényszék vizsgálóbírójával, aki azonnal elrendelte *Horányi Lajos* letartóztatását. Horányit még a mai nap folyamán átkísérte a nyiregyházai rendőrség az ottani ügyészség fogházába.

A szultán esküt tett az alkotmányra.

Megvolt az első népgyűlés.

Bandavezérből képviselőjelölt.

Ma már sokkal megnyugtatóbb hírek érkeztek Törökországból. A nyugalom helyreállításához nagyban hozzájárul, hogy a szultán szilárdul elhatározta, hogy ezentúl alkotmányosan fog uralkodni és elhatározását *esküvel* is megerősítette. Ma megtartották az első szabad népgyűlést is és komolyan folynak az előkészületek a képviselőválasztások megejtésére.

Mai távirataink itt következnek:

A szultán esküje.

Konstantinápoly, július 30. Az egyetértés és haladás érdekében működő ottomán komité tagjait a seik ül izlam tegnap fogadta, aki nagy néptömeg jelenlétében a következő nyilatkozatot tette elöttük:

Felséges uralkodónk magához hivattott és a következőket mondta nekem: Nagyon meg vagyok elégedve a nép érzelmeinek megnyilvánulásával és felhatalmazom, hogy nevemben kijelentsem: *Es-küszöm, hogy az alkotmányt, amelyet hű alattvalóim számára fentartottam tiszteletben fogom tartani.* Senkisé fogja ezt megakadályozhatni. Kívánatos, hogy a kedélyek most már lecsillapuljanak s megkezdődjék a rendes munka.

A sejk-ül-izlam hozzátette, hogy a szultán kezét a koronára téve mondotta ezen esküt és megígérte, hogy isten segítségével rövid időn belül különböző hasznos intézkedéseket fog tenni.

Az ifjútörökök népgyűlése.

Konstantinápoly, július 30. Tegnap este tartották az Udeon színházban az első ifjútörök népgyűlést. A földszintet és a páholyokat a rettenetes hőség dacára sok ezer ember zsufolásig megtöltötte.

A gyűlést Nuri bég tőzsdeügynök nyitotta meg, aki a gyűlést háromszoros éjjennel nyitotta meg a szultánra, a népre és az ifju törökökre. Beszédét nagy lelkesedéssel fogadták. Azután egy görög, egy örmény és egy spanyol beszélt hasonló értelemben. Nagyon különös benyomást tett, hogy azt a szónokot, aki épp beszélt, a többi szónokok körülállták és mind egyik szónok beszéde végeztével maga adta meg tenyerének összeütésével a jelet a tetszésnyilvánításra. A karzatról ismételve *éltették a szultánt*, amit a monasztiri és szaloniki tüntetéseknel kerültek.

Az egész gyűlés olyan *próbaparlament* volt, hogy a tulajdonképpeni parlamentet előkészítse.

Egy basa szökése.

Berlin, július 30. *Felin Melhani* basa egész családjával együtt egy olasz hajón megszökött. A basát az olasz konzul kísérte el a szökésre. Az olaszok rendkívül fel vannak háborodva e miatt és tiltakoznak a konzul eljárása ellen.

Bandavezérből képviselőjelölt.

Szófia, július 30. A lapok megerősítik azt a hírt, hogy Sandanski volt bandavezér letette a fegyvert és egyesült az ujtörökökkel. Sandanskit *képviselőjelöltnek kiáltották ki.*

A tiszaladányi dráma.

Ujabb részletek a kettős gyilkosságról.

Az áldozatokat eltemették.

Hirt adunk arról a megrendítő szerelmi tragédiáról, amely tegnapelőtt T.-Ladányon történt. Nagy Sándor főbíró hasonló nevű fia agyonlőtte mostohanővérét, Bodnár Erzsikét, azután agyonlőtte a mostohaanyját, Bodnár Istvánnét. Most a következő részleteket jelenti nyiregyházi tudósítónk a véres drámáról:

A fiu feleségül akarta venni mostoha-hugát, de a szülők hajthatatlanul ellenezték a házasságot. A szerelmes fiatalember végső kísérletet tett. Ujra megkérte szüleitől a leányt. Az apja leszidta, a mostohaanyja is indulatosan megkorholta. Ez hétfőn este történt. Erzsike sírva feküdt le, a főbíró fia pedig kiment a kertbe és éjjelutánig maradt ottan. Másnap reggel öt óraker lassan, halkán benyitott a fiatalember Erzsike szobájába. A mostohaanyja még az ágyban feküdt, aludt. Nagy Sándor letérdelt az ágy mellé, Erzsike fölé hajolt és forrón szenvedélyesen megcsókolta. A másik perében revolvert rántott elő és a nyugodtan alvó leány szívébe lött. Erzsikét a nélkül, hogy felébredt volna, pillanat alatt megölte a golyó. A fiatalember ezután zokogva borult a megölt szerelmese holttestére.

— Édes Erzsike! Bocsáss meg édes Erzsike! — zokogta keservesen.

A lövés zaját meghallotta Nagy Sándorné, aki már fent volt és az udvaron foglalatzkodott. Megjelent a szoba nyitott ablakánál és bekiáltotta:

— Mi történt Sándor?

A mostoha fiu, aki eddig a leány kihűlő tetemét csókolgatta, őrjöngve ugrott fel mostan.

— Te vagy az oka mindennek, te bestia! Halál reád, szivtelen anya!

És rásütötte revolverét az asszonyra. A golyó átsüvitett az ablakon keresztül és szíven érte a főbíróné, aki pillanat alatt kiszervenedett.

Ekkor megnyílt az ajtó és rettenetes sejtelmektől hájtva feldult arccal rohant a szobába a főbíró. Ismét eldőrdült egy lövés. Ezt a főbíró fia önmagának szánta. De nem talált jól, csak könnyebb sebet ejtett. Az apa lefogta aztán a fiát, aki újra golyót akart röpíteni magába.

Az idegrázó tragédiáról értesítették a nyiregyházi ügyészséget. Heryay János dr., a törvényszék vizsgálóbírója és Dobos Imre járási főszolgabíró azonnal kimentek Tiszaladányra és megkezdték a vizsgálatot. A fiatal Nagy Sándor megtagad minden felvilágosítást. Folyton sír és

öngyilkos akar lenni. Beszállították az ügyészség fogházába. A főbíró annyira megrendítette a borzalmas dráma, hogy most súlyos beteg. A szegény szerelmes Erzsikének és anyjának holttestét a nyiregyházi törvényszék orvosai ma délelőtt felboncolták s az áldozatokat délután a község lakóinak óriási részvéte mellett eltemették.

Bombavető léghajó.

Hat halott, számos sebesült.

Az orosz forradalom borzalmaiból.

Az orosz forradalmárok a modern technika minden vívmányát felhasználják céljaikra. Most már a *léghajót* is segítségül hívják.

Pétervárról táviratozzák, hogy egy a maga nevében példátlan merényletnek esett hat ember áldozatul. A Levinskaja Rospekten *léghajóból vetettek bombát a rendőrtörök kocsijára*, amely azonban történetesen üres volt. *A kocsis és öt járókelő szárnyat halt, számos ember megsebesült.*

A vizsgálat megállapította, hogy a merényletet egy, a forradalmárok szervezetéhez tartozó mérnök, Reclikow Fjedor követte el. A léghajó utasával együtt nyomtalanul eltűnt.

Eddig 14 embert tartóztattak le, akiket a büntényben való részvétellel gyanúsítanak.

A juhászbojtár büne.

Elsikkasztotta az uradalom legelőjét.

Főljelentés a debreceni ügyészséghez

A debreceni királyi ügyészséghez ma rendkívül érdekes főljelentés érkezett. Egy debreceni gazdálkodó üzelméről van szó, aki mint juhászbojtár a macsi uradalom szolgálatában állott és itt éveken át a saját tulajdonait képező több ezer juhot, borjut és más állatokat legeltetett az uradalom mezőin, ami által természetesen nagyobb összeg erejéig megkárosította az uradalmat. A nyomozás még folyik s így annak fejleményeitől függ, hogy az ügyészség milyen címen vádolja meg a hűtlen gazdasági alkalmazottat, aki az uraság birkaí elől elsikkasztotta a legelőt.

Az érdekes bűnpör szereplőjét Rózsa Jánosnak hívják. Régi, meghitt alkalmazottja volt a macsi uradalomnak, ahol a jószágokat kezelte. E foglalkozása közben ő maga is megkedvelte a gazdasági állatok tartását. Lassankint több ezer háziállatot szerzett be és ezeket az uradalom mezőin legeltette. A jó hasznot hajtó gazdálkodást az utóbbi időben végre már oly nagy arányban kezdte üzni, hogy az uradalom vezetősége rájött az üzelmére. Természetesen kérdőre vonták és Rózsa János töredelmes vallomást tett.

Ezzel azonban az uradalmi vezetőség nem elégedett meg, hanem feljelentést tett hűtlen alkalmazottja ellen a debre-

czeni királyi ügyészségnél. Gáthy Bálint dr. kir. ügyész e feljelentés folytán megindította Rózsa János ellen a bünygyi nyomozást. Mile Pál rendőrfogalmazó ma egész nap vallatta a hűtlen gazdálkodót, aki hat ivre terjedő beismerő vallomást tett. Holnap kerülnek sorra a tanúk. Az érdekes bünygygyel előreláthatólag az őszszel fog foglalkozni a debreczeni törvénytörvényesek.

UJDONSÁGOK.

— **A rendőrfőkapitány szabadságon.** Végh Gyula rendőrfőkapitány holnap kezdi meg hat hétre terjedő szabadságát. Távollétében Boldizsár Kálmán dr. helyettesíti őt, míg a bünygyi osztály ideiglenes főnöke Mile Pál rendőrfogalmazó lesz.

— **Uj kamarások.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Jankovich Aladárnak és Zichy Géza grófnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— **A presbyterium ülése.** A debreczeni református egyház augusztus hó 2-án, vasárnap délelőtt tíz órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart. Az ülés érdekesebb tárgyai: A parokhiális körök rendezésére alakított küldöttség jelentése és javaslata, az iskolaszabványok beosztására és az igazgatótanítók teendőire és hatáskörére vonatkozólag és az iskolákat építtető vegyes bizottság javaslata és jelentése.

— **A népusnokája a magyar fővárosban.** Bécsből sürgönyzik: Meneik népusnok, Abesszinia császárnak unokája, Lig-Egasson herceg trónörökös, európai körútra indult és az olasz, francia, orosz, török, angol, német és osztrák-magyar uralkodókat fogja meglátogatni. Lig-Egasson herceg februárban Bécsbe jön és innen fog 1-2 napi tartózkodásra Budapestre rándulni.

— **A város új virillistái.** A város adóügyi osztálya most állítja össze a legtöbb adófizetőknek 1909. évről szóló névsorát. A törvényhatósági bizottságba eszerint több új ember kerül be, ezek között Szávay Gyula, kereskedelmi és iparkamarai titkár, akit mint írórt soroznak be a városatyák közé, May Andor gőzmalmi igazgatót, aki fizetése után 3000 korona évi állami adót fizet.

— **Nem kövezik a nagylétai utat.** A nagylétai ut mentén lakó földbirtokosok azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz, hogy a debreczeni nagylétai utat köveztesse ki. A tanács mai ülésén foglalkozott a birtokosok kérelmével, amelyet nem talált az teljesíthetőnek.

— **A vasárnapi munkaszünet.** Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy Kossuth Ferenc kereskedetmügyi miniszter az őszi ülésszak elején terjeszti a képviselőház elé a vasárnapi munkaszünet reviziójáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat már elkészült s a miniszter szombaton fogja nyilvánosságra hozni. Ezután a javaslat egy szaktanácskozmány elé kerül, amelyet október elején hívnak össze.

— **A császár fia doktor.** Strassburgból táviratozzák: Vilmos császárnak negyedik fia, Ágost Vimos herceg az itteni egyetemen kitűnő eredménnyel tette le a doktori vizsgálatot a jogi tudományokból.

— **Közkutak a Csapó kertben.** A Csapó-kert lakosai beadványt nyújtottak be a városi tanácshoz, amelyben azt ké-

relmezték, hogy a város közkutakat ássasson számukra. A tanács mai ülésén foglalkozott a beadvánnyal és áttette az ügyet a főszámvevőhöz, hogy mutassa ki, van-e fedezet a kutak költségeire vagy sem.

— **Nagy tűz püspökladányon.** A közeli Püspökladány községben ma délelőtt Baranya Albert birtokán tűz ütött ki. A tanyán levő buzakeresztek gyultak meg és leégték a föld poráig. Megállapították, hogy a tüzet a cséplőgép kiáramló szikrái okozták. A kár 20 ezer koronára rug, de nagyrészt megtérül, mert az asztagok biztosítva voltak.

— **A Zöldfa-utca világitása.** A Zöldfa-utcai lakosok kérvényt adtak be a városi tanácshoz az iránt, hogy utcájukat a város világitással lássa el. A tanács az ügyet Debreczeni Jenő gázgyári igazgatónak adta ki véleményezés végett.

— **Ismét a debreczeni piac.** A szigorú ellenőrzés dacára sem esőknek a debreczeni piac képtelen botrányai. Ma vagy husz kofától kobozott el Nagy Imre rendőrbiztos és Szalai Béla dr. rendőrorvos nagymennyiségű romlott és éretlen gyümölcsöt. A kofák ellen a legszigorubb eljárást indította meg a rendőrség.

— **Cigányok véres csatája.** Bécsből sürgönyzik: Friebeck városban tegnapelőtt a lóvásáron két cigány összeveszett egymással. Társaik a veszekedők köré gyülekeztek, mindkettőnek pártja támadt és csakhamar valószínű harc keletkezett a cigányok között. Az egyik revolvért rántott elő és lelötte ellenfelét, mire több lövés dördült el, majd a csata késsel folytatódott. A harcnak ha halottja és ugyanannyi sebesültje van.

— **A női kereskedelmi tanfolyam.** f. évi augusztus hó 2-10 napjain délelőtt 10-12 óra között történnek a beiratások. Jelenkezők részéről a legtöbb nyert iskolai bizonyítványon kívül még a születési bizonyítvány — keresztlevél is bemutatandó. Tandij fejében 6 korona beirattási és 50 korona első fél évi tandij fizetendő a beiratkozáskor. Külön kedvezménykép a tandij negyedévi részletekben is fizethető. Az érdeklődőknek közelebbi felvilágosítást szívesen ad az igazgatóság.

— **A freibergi kivégzés.** Az egész világ lapjai megírták, hogy a szász igazságügyminiszter kétszer is a halálra ítélt Beyer Margit megkegyelmezése iránt tett előterjesztést a szász királynak, de ez ridegen elutasította. A kivégzés megtörtént, de a hirt csak most cáfolják, amikor a szász király azt látja, hogy a klasszikus viselkedése nem tulságosan rokonszenves a világnak. Drezdából táviratozzák, hogy hivatalos kommunikét adtak ki, mely szerint ugy az igazságügyminiszter, mint a miniszterelnök a kegyelmi kérvény elutasítását javasolta a királynak.

— **Az osztrák kormány rekonstrukciója.** Az osztrák kormányt hatalmas toldozzák-foldozzák. Most megint rekonstrukciók híre érkezik. Mint Bécsből táviratozzák, befejezett dolog, hogy gróf Stürgkh képviselőt őszszel közoktatás-

ügyi miniszternek nevezik ki és Bienorth és Klein hivatalnok miniszterek helyébe szintén politikusok kerülnek. Ausztriában ez a hír valószínűleg újabb felháborodást fog kelteni, mert a most tervezett rekonstrukcióval a kabinetben megfogó a szlávok száma s hét német miniszter áll szemben négy szlávval. Szinte természetes, hogy ezen a bajon majd friss rekonstrukcióval fognak segíteni.

— **Veszélyes táncterem.** Halász Péter építőmester Szentanna-utcai lakásán engedélykérdés nélkül tánctermet épített. A mérnöki hivatal a tánctermet megvizsgálta és közveszélyesnek találta. E miatt a tanács utasította Halászt, hogy vagy bontassa le a termet, vagy erősítse meg.

— **Tisza nem lovagol.** A lapok azt írják, hogy a tátralomnici lóversenyek alkalmával Tisza István gróf nyeregbe száll és részt vesz a seniorok versenyén. Tisza gróf megoáfolja ezt a hírt.

— **Nem is vagyok Tátra-Lomniczon,** — mondotta — aztán meg én csak a nagyváradi versenyeken szoktam részt venni.

— **Osszeesett a pályaudvaron.** Ma délelőtt a debreczeni állomáson az érmihályfalvai vonat beérkezése után, nagy riadalmat okozott egy ember hirtelen roszszulléte. A szerencsétlen ember Szilágy-Somlyóról jött Debreczenbe, hogy itt a nyakát, amelyen egy veszedelmes műtétet kellett volna végeztetni, megoperáltassa. A fájdalmat azonban már nem bírta tovább és a pályaudvaron összerogvott. A mentők beszállították a kózkórházba.

— **Megszűnt forgalom korlátozás.** A máv. debreczeni üzletvezetőségétől vett értesítés szerint a szatmár-bikszádi hév. avasujváros-bikszádi vonalán az összes forgalom ismét megnyílt.

— **Öt nap a'att Amerikában.** Newyork-ból táviratozzák: Az északnémet Lloyd új nagy gyors gőzöse, a „Kronprincessen Cecilia“ ma ért át s az Océán jóró hajók számára új rekordot állított fel. A hajó Cherbourg francia kikötőtől Newyorkig az utat öt nap, 15 óra és 23 perc alatt tette meg, bár egy napig heves vivarokkal kellett megküzdenie. Ez eddig a legnagyobb gyorsaság, mellyel Európából Amerikába került hajó.

— **Kitiltott csavargó.** A debreczeni rendőrség nemrégiben kitiltotta a városból Weiszberger Izidor csavargót. E határozat ellen Weiszberger fellebbezést adott be a tanácshoz, amely ma tartott ülésében megerősítette a rendőrség határozatát.

— **Elhamvadtt termés.** Hajduhadházzról jelentik: Délután fél háromkor kigyuladt Hadházi Gergely földbirtokos tanyáján egy árpakazal, a mely mintegy negyven mázsa árpát tartalmazott. A hatalmas kazal egy pillanat alatt lángra lobbant, úgy hogy oltásról szó sem lehetett. Elhamvadtt az egész termés. A tűz úgy keletkezett, hogy a cséplőből egy szikra kipattant. A földbirtokos kára jelentékeny összegre rug, különösen mert a termés nem volt biztosítva.

— **Vesztett macska.** Abaujszántóról jelentik: Baskó községben tegnap egy vesztett macska megharapott két asszonyt, akiket azonnal felküldtek a Pasteur-inté-

zetbe. A macskát, amely eltűnt, egy veszett kutya harapta meg. A kutyát felboncolták és konstatálták rajta a vesztséget.

— **Kiásták a házfalát.** Hajdusámsonból jelenti tudósítónk, hogy ott az éjszaka Rékási Sándor gazda házában falát kiásták s a lakásból 300 korona értékű párnát loptak el. A csendőrség nyomoz a betörők után.

— **Meghaltak.** A debreczeni államnyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Klein Ilona izr. 6 napos, Csonka Józsefné ref. 38 éves, Posta Béla ev. ref. 6 éves, Kiss Józsefné r. kath. 30 éves Hashmayer Lipót r. kath. 65 éves.

— **Szepességi tanító a jövő tanévre 1-2 magyar gyermeket a német nyelv elsajátítása céljából teljes ellátásra elfogad.** A német nyelvnek szóban és írásban való eredményes megtanulásáért kezességet vállal. Cím: Szedélyi József községi tanító Bindt, u. p. Márkusfalva, (Szepesmegye.)

— **Gyógyszerész** gyakornokul egy hat, nyolc gimnaziumi osztályt jó sikerrel végzett helybeli illetőségű ifjút, felvesz a nála megtudható feltételek alapján Muraközi László gyógyszerész.

VILLAMOS SZINHAZ.

Szép bemutató volt tegnap este az Uranusban. Nyolc igen szép kép keretében mutatták be Orsini Izabella (Bracciano hercegné) rendkívül izgalmas és érdekesítő történelmi drámáját, mely a lovag korban játszódik le. A tegnapi műsort, mint eddig is minden műsort, nagy tetszéssel fogadta a közönség és sokat tapsolt a szép képek után. A mai műsort, melyet a legmelegebben ajánljuk a közönség megtekintésére, a következőkben adjuk. 1. Ruhamosás hajdan és most. (Tanulságos, eredeti fölvetel) 2. A jószívű erdő ke rülő. (Természeti fölvetel, Bohózat) 3. A határőr botja. (Természeti fölvetel, Dráma) 4. A szegény csavargó. (Bohózat) 5. 100 000 koronás főnyeremény. (Bohózat) 6. Műsoron kívüli kép. Kis Ferike álma. (Bohózat) 7. Műsoron kívüli kép. Vig özvegy. (Szindarab) 8. Orsini Izabella. (Szenzációs dráma, 10 részletben). Műsorváltozás fenntartva. Előadások kezdete este pont 8 és 9 órakor. Helyársk miat rendszeren. Holnap újból teljesen új műsor lesz. Legközelebb bemutatásra kerülnek A vívó mester arája. A virágáros leány. Idyll Fülöp Lajos idejéből. A kém. Felfordult világ és több folyton érkező ujdonság.

MULATSÁG.

A homokkertiék mulatsága. A homokkerti református olvasó egyesület mulatsága iránt egész Debreczenben érdeklődnek, úgyhogy a jegyek nagyrésze már is elkelt. A mulatság augusztus 1-én lesz a homokkerti olvasóegyesület helyiségében és este nyolc órakor kezdődik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Törvényszéki bírák szabadságon. Szűcs Miklós dr. törvényszéki elnök, Budaházy Zoltán, Tatay Ferenc és Tóth Aurél törvényszéki bírák ma kezdtek meg szabadságukat.

Elítélt földbirtokos. A debreczeni törvényszék büntető tanácsa ma Oláh Miklós dr. elnökletével tizennégy

napi fogházra és tíz korona pénzbüntetésre ítélte Tar István hajdusoboszlói földbirtokost amiatt, mert egy haragosát, Harangi Mihályt, két csövű vadászfegyverével elverte. Az elítélt Tar István megnyugodott az ítéletben.

Gondatlansággal vádolt földműves. Fekete János mikespércsi földműves a múlt hó 24-én bekötötte a lovát az istállóba. A ló megrugta az istállóban tartózkodó Varga Imre tíz éves gyermeket. A kis fiu szülei feljelentették Fekete Jánost gondatlanságért, azonban a törvényszék büntető tanácsa a mai nap folyamán felmentette Fekete Jánost. Az ítélet jogerős.

REGENY-CSARNOK.

Az alpesi Vampyr.

62. **Regény.**

Csak mikor az órnagy távozott, kapott Vilma mindkét kezével lázban égő fejéhez. Szemei látták a hatást, mit beszédjével elidézett, de meg volt róla győződve, hogy mindaz, a mit mondott, mindama vérig sértő kegyetlen szavak önként, visszatérhetetlenül folytak ajkairól a nélkül, hogy akár elméjének, akár szívének köze lett volna ahhoz.

— Mit tettem? szolt körültekintve, hogy valakit keressen, a ki kérdésére megfelel; valakit, a ki megtogja kezét, megsimítja homlokát és anyai szeretet édes hangján engesztelődve azt mondja: menj gyermekem, feküdj vissza ágyadba, nem tettél semmi rosszat, beteg vagy, lázban beszélsz — hiszen te meg vagy rontva... téged csak sajnálni, megsiratni lehet, de haragudni reád nem szabad.

— Oh! én, én boldogtalan, szerencsétlen, elkárhozott teremtes! zokogá magát ugyanazon pamlagra vetve, melyről az imént, Albert felkelt. Mihez kezdjek! mitevő legyek? Érzé, hogy tegnapi állapota egész erővel újból kitoró félben van s minden idege megfeszül. Ősztöne futásra készíti, nincsen maradása. Nem törődik s gondol semmivel, neki el kell menni, bárhová e világban, de futnia kell mindig... mindig, mig elvesztett nyugalomát vissza nem találja.

Felszökött a pamlagról, szemfényvesztő módjára ölté magára kalapját, köpenyét s a hipnotizáltak tünékeny gyorsaságával rohant le a parkba, a legrovidebb ösvényeket választva, sietett Tarnát felkeresni. A leány falombokat gyűjtött, mint máskor; még eddig senki se vette észre őt a parkban, intett Tarnának, hogy kövesse. s ugyanazon utra lépett, melyen haladva nem rég majdnem halálát lelte; gyors léptekkel ment, a gitanna alig bírta követni.

(Folyt köv.)

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése

Budapest, 1908. július 30

Készaru 10 olcsóbb, határidő kissé javultak.

1908. októberi buza	11.07. 08
1908. májusi buza	—
1909. áprilisi buza	11.40.—41
májusi rozs	—
1908. októberi rozs	9.35.—36
1909. áprilisi rozs	9.63.—69
októberi zab	8.24.—25
1908. májusi zab	—
áprilisi zab	—
1909. májusi tengeri	7.28.—29
1908. júliusi	—
1908. augusztusi tengeri	7.60.—61
1908. augusztusi repce	—

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Mennyasszonyi kelengye
szőnyeg és divatruház.

Fürdő köpenyek, uszó ruhák, Gyapju
és Pelüsch utazó Plaidok

nagy raktára!

Zsákok

vizmentes ponyvák,
rostáló ponyvák

kölcsön, valamint megvételre a legolcsóbban beszerezhetők

FOHN JÓZSEF

zsák és ponyva üzletében

Debreczen, Petőfi-tér 6. szám.

(A nagy állomás közelében.)

A Harmat Crème

arczséplítő és bőrápoló kenőcs,

mely teljesen ártalmatlan és sem higanyt sem ólmot nem tartalmaz, a legrovidebb idő alatt megszüntet mindenféle szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mítessen) bőrbajokat. Kismítja a ránczosodni kezdő arcbőrt s azt fehérre simává és üdévé teszi. Legjobb óvszer a szél és a nap befolyása ellen az arcra. Nem zsiros tehát nappal is használható. Hatása gyors és biztos.

Egy tégely Harmat-Crém 1 kor.

Készítő helye s főraktár:

Mihalovits Jenő gyógyszerháza.

Debreczen,

Főplac 31, a városházzal szemben.

Bankegyesület

részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utcza 72. sz.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.

Leszámitol váltókat, utalványokat, nyilt tételeket stb.

Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyujt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.

Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.

Atvesz tőzsdei megbízásokat.

Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre, és

Vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére is.

Az igazgatóság.

Hivatalos másolat.

1710/1908. kih.

Debreczen sz. kir. város rendőrkapitánysága büntügyi osztálya, mint a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben elsőfoku rendőri büntető bíróság a Weinstein Jakab ellen indított kihágási ügyekben alóírott halven és időben a közigazgatási bizottság 444/907. kb. sz., ez ügyben hozott másodfoku ítétele rendelkezésének figyelembevételével a megartott újabb tárgyaláson következőleg.

Ítélt:

Weinstein Jakab szül. Vécse, 43 éve, izr. nős, lak: Széchenyi-u. 25. sz. a. vagyonos, büntetett előéletű tejkereskedő:

Tejhamisítás és hamisított tejnek közfogyasztásra bocsátása, közforgalomba hozatala által elkövetett kihágás miatt s az 1895. évi XLVI. t. c. 3 § a) és c.) pontja és az 1896. évi 38236. számú földmivelésügyi m. kir. rendelet 18 §-ának a.) és c.) pontja alapján

15 napi lezárással és 200-200 korona pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén újabb 10-10 napi elzárással büntetettik, s a felmerülhető eljárási esetleg tartási költségekben marasztaltatik. A megállapított pénzbűntetés jelen í élet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhe alatt fizetendő, s az 1901. évi XX. t. c. 23 §-ában meghatározott czélokra fordítandók és egyenlő arányban a városi házi és a m. kir. központi állami pénztárakba szolgáltatandók be.

Köteleztetik továbbá Weinstein Jakab a jogerős marasztaló ítéletnek saját költségén, az idézett törvény 7 §-s és az idézett rendelet 21 § 2. pontja alapján a 4 helyi napi lapban való közzétételére az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt; elen esetben azt költségére a hatóság eszközöli.

Miután a 14 drb. husz literes és 4 drb. 15 literes edényben levő hamisított tej mennyisége, mely elkoboztatott és marasztalt beleegyezése folytán is megsemmisítették ez irányban további intézkedés szükségé nem forog fenn.

Indokolás. Az előző tárgyaláson megállapított: 1907. év május 9-én a Máv. állomáshoz állandóan kirendelt őrsparancsnok több vasuti hordással tetten érte Weinstein Jakab helybeli tejkereskedő tejkiszárusítóját Török Sándort a mint a vasuton érkezett tej mennyiséget vizzel hamisította. Az egész tej mennyiség elkoboztatván, a vett minták vegyelemzése végett a helybeli kir. ga. dasági vegyvizsgáló állomásra küldettek ki; míg az eljárás a tejhamisítás részletei, valamint a tettesek és bűnrészesek ki-puhatosása iránt az únnal folyamatba tétetett.

A tett vallomások és a beérkezett vegyelemzési bizonylatok alapján megállapított, hogy kint a vasuti állomáson Török tejkiszárusító hamisította vizzel a tejet, s a hamisított tejet forgalomba hozta, s ezek ténykedéséről alkalmazza ja Weinstein semmit sem tudott, míg az üzletben Weinstein, Török Sándor és Husi Lajos hetes, közreműködésével hamisította a tejet, s azt forgalomba is hozatta; továbbá megállapított a az elemzési bizonylat adatai szerint, hogy már a vonaton érkezett tej is kifog. s alá esik, az is vizzel hamisított.

Ez utóbb említett tejhamisításra vonatkozólag, mivel a tej gróf Dégenfeld József Szatmár megyei birtokáról származott a nagykárolyi Főszolgabíró kerestetett meg a kihágási eljárás megindítása végett.

Weinstein Jakab, a tejcarnok tulajdonosával szemben uyy a tejhamisítás mint a hamisított tejnek forgalomba hozatala által elkövetett kihágás tényálladéka volt megállapítható.

Weinstein beismeri, hogy a tejcarnokban évente április hó közepétől okt ber hó végéig jéggel keverte a tejet; ezt azonban vallomása szerint hűsítés czéljából és azon okból tette, hogy a tej feladja felét, hogy az eladásból visszamaradt tej mennyiség turó és vaj készítésére könnyebben felhasználható legyen. Az így jéggel hamisított tejből, állítása szerint legcsekélyebb mennyiség sem került mint teljes tej forgalomba. Vallomása azonban ugy Török Sándor mint a teljesen elfogulatlan másik két tanu Husi Lajos és Bende Gyula vallomásával szemben meg nem állhat, az teljes egészében valótlan.

A Weinstein Jakab-bal külön-külön szembenített és kihallgatott tanuk részletekben is egyező vallomására Weinstein semmi megjegyzést védelmet előadni nem tudott. Megállapított pedig a vallomások alapján, hogy a tejcarnokban április közepétől október végéig esténként állandóan hamisították a tejet, csakis a tettenérés óta nem hamisították. A reggel vonaton érkezett tejszállítmányt nem vizsik ki egyenest a megrendelőnek, hanem a tejet a csarnokba szállítják, így ott összegyűl 4-500 liter tej, s azt a tejet mely az esti órákban hamisították, csak másnap hajnali 4 órákor szállítják el a megrendelőnek. Megjegyzendő itt, hogy az este vonaton érkezett tej azonnal kiszállítatik a megrendelőnek; így ez nem hamisított a csarnokban.

Weinstein aztán Török és Husi alkalmazottjaival akként hamisította a tejet, hogy Weinstein egy félliteres kanállal a felbontott tejes edényekből sorban bizonyos mennyiségű tejet és pedig a 15 literes edényből 3, a 20 literes edényből 4, a 25 literes edényből 5 kanál tejet szedett le különálló üres edényekbe, amely mennyiség megfelel egyszél, kettő

és kétézfél liter mennyiségnek; míg a tejes edényekben a leszedés folytán előállott hiány apróra összetört műjéggel pótolták alkalmazottai. A leszedett teje szinte műjeget tesznek megfelelő mennyiségben. A hamisítás megtörténte után a tejes edényeket befedik s a fedőkre hűsítés czéljából természetes jeget alkalmaznak, amiből azonban, mint viz a tele tejes edényekbe már legcsekélyebb mennyiségben sem folyhatik be. Megállapított, hogy a csarnokba 3-4 láda műjég valamint 3-4 láda termjég szállították naponta. A 3-4 láda műjég (táblánként 26 fillér.) sulya 10 klg-val 30-40 kgr. tehát ugyanilyen mennyiségű 30-40 liter víznek felel meg, melyből Weinstein védelmét figyelembe véve is, 15-20 kg tehát 15-20 liter víz használtatik fel naponta a tej hamisítására. Mikor pedig panaszkodtak a megrendelő a tej gyengesége miatt s az alkalmazottak ezt a Weins'innak tudomására hozták, Weinstein kitanitotta alkalmazottjait, hogy mondják a vevőknek: „kisborjas a tej“ „répát eszik a tehén“ stb.

Másnap hajnalban aztán az előbbimódon hamisított 400-500 liter tejet Török és Bende kiárusítók elhordták külön-külön kocsijukban a megrendelőnek, ezen vallomásukat megerősíti Husi hetes vallomása; tehát Weinstein azon védekezése, hogy csupán a végleg kimaradt tej jegeltetett s abból nem ment semmisen forgalomba; nem felel meg a valódi tényállásnak. Mivel pedig a tej este hamisított, s ez a hamisított tej hajnali 4 órákor a vevőknek megrendelőnek kiszállítatott, történhetett csak meg daczára a helyszínen többször megtartott rendőrorvosi vizsgálatnak, hogy a rendőrség a hosszabb idő óta szándékosan folytatott tejhamisításra rá nem jöhetett. Ugy látszik éppen azt a körülményt hogy éjjel a rendőrség különösebb esektől eltekintve meglepő vizsgálatot nem tarthat, használta fel Weinstein és követte el a tejhamisítást.

Nem volt azonban megállapítható Weinsteinal szemben, hogy a téli hónapokban bármilyen módon hamisította volna a tejet, vagy pedig a vasutnál történt hamisításról tudomása lett volna, annál kevésbé volt megállapítható, hogy abban részes lett volna. Ez a védekezése figyelembe is vétetett, habár rovására számított be, hogy a vasutnál a tejtételnél évente 2-3 ízben jelent meg, így az ellenőrzést hanyagul teljesítette.

Weinsteinnak, illetve védőjének védekezése, hogy a csarnokban jéggel vegyített tejből soha semmi mennyiség el nem koboztatott, meg nem vizsgálattott, így pedig kihágás nem állapítható meg, figyelembe vehető nem volt, mivel — sajnos a jéggel hamisított tej a megrendelőnek lett szállítva, a nagy közönség által fogyasztatott el; vizsgálat pedig éppen a fent elmondottak alapján éjjel — mikor eredmény lett volna elérhető nem tartatván — elkobzás és vegyvizsgálat nem volt eszközölhető.

Még azon körülményből, hogy nem volt megállapítható az, miszerint a csarnokban levő nagyobb tejtartó edényben levő tej, melybe a közegészségügyi követelményekkel mérőben ellentétesen, jéggel telt bádogedények helyezettek el hűsítés czéljából — nem hamisított s a tejhamisítás, illetve a védő kifejezése szerint „jegelés“ a téli hónapokban nem eszközöltetett s a jegelés folytán előállott tejtöbbltet vagyoni előny szempontjából figyelembe nem is vehető — nem oly körülmények, melyek Weinstein felmentését vonnák maguk után.

II.

A városi közigazgatási bizottságnak 444. kb. sz. ítéletével elrendelt újabb bizonyítási eljárás során megállapított továbbá:

A beérkezett szakértői vélemények megegyeznek, hogy az esetben, ha kétségtelenül beigazoltatik, hogy a jéggel vegyített tej, illetve az így kezelt tej fogyasztása alá nem kerül és csupán ipari termékek (turó, vaj) előállítására használtatik — akkor kivételosen megengedhető az a felfogás, hogy az ilyen eljárás nem hamisítás. A m. kir. vegyikísérleti állomás vezetőjének és a városi tisztii főorvosnak véleménye szerint azonban az adott körülményeknél fogva feltétlenül hamisítás esete forog fent, míg Kövendi Domokos egyik szakértő véleménye szerint a hamisítás ki van zárva, mivel szerinte jéggel vegyített tej, csak mint ipartermék nem mint teljes tej hozatott forgalomba, utóbb nevezett szakértő csupán a tejkészítés ezen kezdetleges módját kifogásolja.

Figyelemmel a szakértői véleményekre, Török és Husi tanuknak, előbbi vallomásukat fentartó vallomásuk alapján, mely vallomások szerint az este jéggel kevert tejből másnap hajnali 4 órákor nagyobb mennyiségű tej szállítottott egyes viszontelárusító üzletekbe; míg ipari czélokra csakis a megromlott és véglegesen visszamaradt tej használtatott fel: megállapítható volt azon tény körülmény, hogy bizonyos mennyiségű jéggel vegyített tej tényleg közforgalomba hozatott, közfogyasztásba került. Weinstein állítása szerint teljesen ki van zárva az, hogy a jéggel vegyített tejből bármily csekély mennyiség is forgalomba került, mert kijelentése szerint, alkalmazottai lezárt üres kocsiival indultak ki a csarnokból. Ez utóbbi állítását azonban a jelenleg is szolgáltatásban levő — tehát némileg árdekel Bende Gyula tejkihordó vallomása is megczáfolja; mivel vallomása szerint ő is 70-80 liter tejet, melyről azonban tudja, hogy nem hamisított — szállít reggelenként a csarnokból közfogyasztásra, azt is tudja, hogy Török

Sándor kocsis szinte szállít nagyobb mennyiségű tejet minek azonban minőségéről nem győződött meg.

A fentiek alapján a Weinstein által elkövetett kihágások tényálladéka megállapítatván vádl. ugy a tejhamisítás, mint hamisított tejnek forgalomba hozatala által elkövetett kihágások miatt beszűntetendő volt. Mivel pedig Weinstein által elkövetett tejhamisítás és forgalomba hozatal, nagyobb mértékben és huzamosabb idő alatt történt, s mivel 1906. évi február 22-én jogerőre emelkedett 3515/1905. kih. sz. ítélettel hasonló kihágás miatt büntetett — az idézett törvény és miniszteri rendelet értelmében a marasztaló ítéletnek a helybeli napi lapokban való közzétételére is kötelezendő volt.

Súlyosbító körülményül szolgált Weinstein büntetésének megállapításánál továbbá, hogy közbiztaság, közegészség elleni kihágások miatt több ízben volt büntetve, s hogy nagyarányu tejhamisításai által a város közönségének egészségi állapotát, épen a melegebb nyári hónapokban felette veszélyeztetette; részben anyagi előny elérése, részben pedig egy közbiztasági, közegészségügyi tekintetben megnem engedhető hűtés eszközölhetése végett, szándékosan, legnagyobb roszakarattal, saját alkalmazottjainak figyelemzetéseit is figyelembe nem véve, követte el a kihágásokat, míg a hatóságnak ellenőrzéseit ravasz módon kikerülte.

Ezen ítélet marasztalt előtt — felebbezési jogára kitanítás mellett — kihirdetettvén, s az ítélet ellen felebbezett.

Debreczen, 1907, november hó 25-én.

(P. H.) Dr. Komlóssy Pál s. k. rendőrkapitány h.

Ezen elsőfoku ítélet a közigazgatási bizottság 779-1907. kb. sz. ítéletével és m. kir. Földmiv. Miniszter Ur 15516-VI./3. számú ítéletével helybenhagyott.

Az ítélet jogerőre emelkedett, 1908. év július hó 11-én.

A másolat hitelűl

Debreczen, 1908. július 14.

Boldisár Kálmán s. k. rendőrkapitány, büntügyi osztályfőnök.

Haszonbérheadás.

Bereg megye déli részén Szabolcsmegyével határosan Csonkapi község határában egy 1850 magyar holdas síkfekvésű

buzatermő birtok

két majossal, egy urilakkal haszonbérheadó, esetleg

eladó.

Bővebb értesítést ad Dr. Balázs Bertalan ügyvéd Debreczen.

Hajdusági Szép a bajusz

a híres HAJDUSÁGI PEDRO-vel. Elismert legjobb különlegesség a bajusz növesztésére és ápolására, mely meg nem avasodó zsirmentes növényi balzsamos anyagokból készül.

Hatása gyors és biztos Törvényesen védve. 1 doboz 50 fillér, postán csak 3 doboz küldetik 2 kor. 15 fillér, bérmentve utánvétellel.

Egyedüli készítő

Grósz Nagy Ferencz gyógyszerész.

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz. „Arany egyszaru“ gyógyszerár. Telefon 496. sz. Telefon 496. sz.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből uzedett minden szó 8 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők. — Vidéki tudakozásnál tessék válsz-bélyeget csatolni.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádagos-u. 4. sz.

Kiadó lakás. 4 szoba, előszobával aug. 1 től Darabos-u. 9. kiadó.

Teljesen új fűszer-stelage azonnal eladó. Értekezhetni Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében Városház utca 2

Egy különbejáratu csinosan butorozott utcai szoba kiadó. Czim a kiadóba.

Eladó vaspénzszekrény. Egy álló íróasztal alakú Wertheim szekrény igen jó karban eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Egy zongora. Megvételre kerestetik egy használt rövid zongora. Jelentkezhetni a kiadóhivatalban.

Ha van pénze és szüksége van vászon, Canavász, Női ruha szövet, ágy- és asztalterítő, szövet- és csipke függöny, futó és nagy szőnyegek. Paplany és flanel takarók, férfi- és női felöltők, kész férfi-fü öltönyre vagy tükör, kép és butor a mai naptól fogva olyan olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

Csemege szállított korai termés, 5 kilogrammos kosarakban szállít Darvas Miksa szállító kivitele Teleky-u. 104. Telefon 294.

Kredenz, szalon függőlámpák, cserépkályha eladók Kossuth-utca 45.

Tűzfá cser, tölgy, bükk, gyertyán, vargafa vasuti kocsinként, ölenként, felvágva kicsiben és nagyban kapható Hegedűs Emilnél Miklós-utca 7. szám.

Használt boroshordók megvételre kerestetnek. Czim a kiadóhivatalban.

Egy pénztárnoknő, ki könyvelésben is jár-tas felvétetik Gelbmann és Rosenfeld Piacz utca 19. sz.

Kiadó vagy eladó házak H. Böszörményben. Egy 3 s.obás lakóház, ugyanazon udvaron két külön épületben egy-egy szoba, közel a piacshoz Hold utcán, — továbbá az iskola utcán, ujonnan épített 3 szobás cseréppel fedett ház, 500 négy-szögöl udvarával szabad kézből eladó, vagy már folyó évi szeptember 1 től kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Hetedik realista a két havi szünetre nevelőül vagy irodai munkálatokra ajánlkozik. Czim a kiadóban.

Egy igen szép, nickel kopirprés jutányos árban eladó. Értekezhetni a kiadóban.

Rose Dezső

ékszerész

Debreczen, Piacz-u. 55.

(Hungária mellett.)

Elismert legmegbízhatóbb be-vásárlási forrás.

Villamos-világítási és erőátviteli

berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelm-mmel

A Ganz-féle Villamossági R. T.

debreczeni építésvezetősége

(Piacz u. 72.) által készítettnek.

Szakszzerű felvilágosítással, terveze-tekkel és költségvetéssel bárkinek díjtala-nul szolgál.

Világítótestek, csillárok és szerelvények dus választéka.
Telefon 568. sz. Telefon sz. 568.

Új tölgyfa hordók

minden nagyságban kaphatók

Porjes Sámuelnél

Szilágy Semlyón, saját házában.

Mütrágya!

Foszfor-, légeny- és káli trágyák,

száritott fekál és száritott sertéstrágya (elsőrangú szőlőtrágya) waggonszámra leg-jutányosabban megrendel-hető

Klár Andor

bank és áruüzletében

DEBRECZEN, Miklós-utca 23. szám.

Ugyanott: köszén, mész, waggonszámra 1-2 évi kö-tésre vásárolható.

Bankosztály: Törlesztés-es, kötvény és váltóköleső-nöket folyósít.

Legjobb órák,

legszebb ékszerék

szolid árban jótállással

Kurián Gyula műórás

Debreczen, Piacz-utca 42.

Legbiztosabb szépítőszor a

Fáy-féle Arcz-Grém

hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkifünőbb szer szepítő, májfoltok, pattanások és az arczbőr tisztá-talanságai ellen. Egy tégely 1 kor. hozzá-való „Fáy” szappan 1 korona.

Illatszerek minden illathoz

1-2-3 koronás üvegje.

Ugyancsak legnagyobb raktára minden bel és külföldi gyógyszer különlegességeknek, pipere cikkeknek és hasonszervi gyógy-szereknek. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyszaru” gyógyszer-tár.

Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Előre haladott idény miatt

mélyen leszállított áruk

az Első Debreczeni Ernyőgyárban

Merkler Soma, Piacz-u. 43. sz.

Dus választék a legdivatosabb

nap- és ernyőkben.

Izléses kivitel

Francia mellfűzők 3 kortól feljebb.

Javítások és átalakítások gyorsan, és olcsón eszközölhetnek.

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített,

RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.

Üdit, gyógyít! Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-dence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a lég-utak és a kiválasztószervek hurutos bántal-ainál kitünő hatá-sunak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buzziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Debreczeni főraktár Grünberger és Glück cégnél. Kapható fűszerüzletekben, dro-geriákban és vendéglőkben.